

Előfizetési díj:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy óra	1 „

Megjelenik minden nap, az ünnepek követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:	
Négyzet használt garmond sorára 6 kr.	
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr.	
Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.	
Hirdetéseket fölvesznek:	
Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22)	
„Haasenstein és Vogler (Neuer Markt 11.)	
Pestben: Lang Leopold (Erzsebet-tér 9 sz.)	
Nyilvántartási díjak:	
garmond sora után 20 kr. fizetendő.	

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

Előfizetési fölhívás!

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap
hatodik évnegyedére.

Midőn a közelgő új évnegyed küszöbén az előfizetések megújítására kérjük föl t. olvasóinkat: talán minden dicsekvés nélkül hivatkozhatunk multunkra.

Mi a józan haladás hívei számára kívántunk független közeget teremteni, az erdélyi részekben, különös tekintettel ez ország rész sajátos viszonyaira, szükségleteire.

Komoly törekvésünk mennyire közelítette meg az előttünk álló magasztos célt; a kiadó áldozatkészsége mennyire segítette a sikert; széles körű összeköttetéseink, elismert kezekből nyert irány-
cikkeink, önálló tárczáink és közgazdasági rovatunk, eredeti távirataink, sat. mennyire elégitették ki a méltányos követeléseket: mindennek megítélése a t. közönségen áll. S mi hisszük, hogy e mozgalmas időkben, midőn a közelgő választások által a haza boldogsága, nyugodt fejlődése, vagy hosszú időre való ismételt visszahanyatlása forog kockán, a biztos, következetes haladás hívei nem vonják meg támogatásukat a *Deák-párt e közlönyétől*, mely részéről mindent megtesz, hogy továbbra is kiérdemelje az iránta eddig nyilvánult, mindig fokozódó érdeket, pártolást.

Isten és saját buzgalomunk segítse pártunkat jövőre is nehéz, de áldásos munkájában!

Kolozsvár, mártz. 23.

Szász Béla,
felelős szerkesztő.

A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégítenek.

Az előfizetési árak a régiek:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy óra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olcsó könyvek megszerzése által, a „Kelet” előfizetői részesülnek.

A „Kelet” kiadóhivatala.

En bloc.

(Y.-r.) Azt mondják, hogy mikor P. Szathmáry Károly még professor volt, már foglalkozott politikával, s az akkori kurucz, illetőleg labancz világban mint szép reményekre jogosító kis pecsovics mutatta be magát, egy mondvacsínált fáklázszene alkalmával dicsőítő oratiót tartván egy bezirker-főispánhoz, a ki az Urbán korától egész a magyar felelős miniszterium életbeléptéig, mindig a leghivebben szolgálta azt a gyűlölt hatalmat, mely jogainkat s szellemi és anyagi érdekeinket másfél évtizednél tovább tapodta. Nem tudom igaz-e ez? Én alig hiszem, hogy a szép szellemű író, ki történeti regényeket írt, s ki — ha nem csalódom — a magyar történelem tanára volt, egész az

emlékezetes mitróczki és gyikleső iránti lelkesülésig lett volna képes leszállani azon hazafias tiszta légkörből, hová a magyar történelem tanulmányozása vezet. Annyi azonban bizonyos, hogy P. Sz. K. ur se az absolutismus, se a még véstetesebb provisorium alatt nem tartott sibaibetika oratiókat az akkori jogfosztogató kormányuk, nem állott ki küzdeni a politikai harc terén, a hol egy merészebb szó elég volt arra, hogy valaki a Lázár Ádámféle Staatsanwalt kezére s onnan esetleg a börtön éjébe kerüljön. Akkor csakugyan kényelmesebb volt érzélgős regényeket írni, s a jogfosztogatók elleni küzdelmet másokra bízva, jobb idők jöttére várni.

Nós, a gondviselés, mely mindig öröködt hazánk felett, adott nekünk egy Deák Ferenczet, a ki, támogatva a nemzet higgadt fiai által, szerencsésen megtalálta az expedienst arra, hogy a nyomoruságos helyzetből kiszabaduljunk. A jobb idők eljöttek, s a világ akkorát fordult, hogy valamennyi mitróczki és gyikleső eltűnt a láthatárról, s az egykori bezirkerek maguk is beállottak hazafiaknak, némelyik plane a szélsőbaloldalon vetve horgonyt. Most már szabad a szó, szabad a sajtó. Most már szidhatjuk, zaklathatjuk, depopularizálhatjuk a kormányt; hiszen a mi kormányunk az, s az egykori államügyésztől nincs mit tartani. Oh, most már bátran beállhatunk puritan hazafinak, rettenthetlen elhősnek, a kinek mesterségéhez tartozik, kormányt és jobboldalt, annyi mivelt derék hazafit a legkisebb ok miatt is a legkegyetlenebbül elítélni, folytonosan jogfeladás, jogfosztás, erőszak, reactió, merényletről beszélni, általában úgy zajogni és káromkodni, mintha előestéjén állanánk oly idők és viszonyok visszatértének, midőn még a bezirkereknek fáklázszent csináltak.

Eljöttek a jobb idők, s P. Szathmáry Károly is feltalálta magát a honmentő, jogvédő, szabadelvű nagy hazafiak sorában, a baloldalon. És legénykedik ő is, hogy nem fogja hagyni, hogy a reactió s az absolutismus emberei (már t. i. a magyar ministerium s a jobboldal, a kik mind jó hazafiak) a parlamentben merényletet kövessenek el.

És hát miféle merényletről van szó? Arról, hogy gr. Lónyai ministerelnök azt találta mondani, hogy ha a baloldal folytatja azt a minden méltóságot nélkülöző, nyomoruságos szerepet, melylyel a parlamenti többség akaratát megtörni akarja, ha az időt léhaságokkal elvesztegetik, a végén egy törvényjavaslat — a drága idő a baloldal öröme elvesztegettetvén — utolsó perczben en bloc is elfogadható s törvényé válhatik.

Ez a vélemény tehát merénylet! S mit tesz P. Szathmáry Károly?

Ő folyó hó 14-én a kolozsvári egyetem érdekében egy igen egyszerű, de — részemről úgy találom — lelkes beszédet mondott a kolozsvári egyetem érdekében, s azt a határozati javaslatot nyújtotta be, hogy a kormány utasítsa, miszerint a kolozsvári egyetemet még ez év folytán állítsa fel, s erre kérjen még ez ülés folyama alatt póthitelt. Együttal indítványozá, hogy ezt az országgyűlés minden további vitatkozás nélkül „egyetlen helyeslő felkiáltással” hagyja helyben.

Imé ezen határozati javaslatnak is, mely eredetiben bővebben van, formulázva,

tulajdonkép több része van, s ezt minden további vitatkozás és részletes tárgyalás kizárásával elfogadni, nem lenne merénylet! Ellenben, ha a jobboldalról hangzik ilyen forma indítvány, az mindjárt attentat!

Ez is következetesség odaát. Felállítják az elvek és elméletek harminczadját, s mikor reájuk kerül a sor — a feudális korbéli kiváltságosság igényével — semmit se akarnak tudni arról, hogy az ő portékájok is a tarifa szerint megvámolandó ám. Ma hamilkári gyűlölettel támadják meg, szörnyű merénylettel vádolják a ministerelnököt egy egyszerű véleményért, egy mellékesen tett czélzásért az en bloc megszavazás lehetőségére; holnap önmaguk lepnek meg nem csak egy egyszerű véleményvel vagy mellékes czélzással, hanem valóságos indítvánnyal, mely egyetlen felkiáltással szöröstől-böröstől (en bloc) elfogadandó lenne, különben „a kormány jelen eljárása nem egyéb konok-ságnál.”

Mankóra szorult biz ez okoskodás is, s legfőlebb arról győző meg, hogy a mostani ellenzék comptoirjában az általuk honoralt elvek és elméletek nyilvánartása gyenge lábon áll, s a következetességre oda át kevesebb gond fordítatik, mint arra, hogy saját bűneiket a kormányra kenjék. Ők hisznek a publicum együgyűségében. Ők elhitethetnek vélik a világgal, hogy ha a kolozsvári egyetem nem léptethetik életbe az idén se, ennek nem az a botrányos idővesztegetés lesz oka, melylyel az ellenzék már majdnem három hét óta akadályozza az országgyűlési tárgyalások folyamát. Nagyon lealázó véleménynyel vannak ítélőheteisége felől az olvasóközönségnek, mely a hírlapi tudósításokból naponta meggyőződhetik, hogy a baloldal férfiai mily dicsteljesen mozdítják elő a közügyet a magyar parlamentben. A közönség be fogja mutatni érettségi bizonyítványát — a választások alkalmával.

A kolozsvári baloldal.

IV.

(vyv) „Az idő hatalmas tényező, sok mindent megérlel; az idő soha se csalja meg azt, ki az igazság győzelmét reméli. Az alkotmányos út lassu, de pártunk ezen marad, mert tapasztalásból tudja, hogy csak ez a biztos. Hogy rögtön sikerüljön valami, arra sem egyén sem párt nem kötelezett, de arra, hogy a sikerre minden hatalmunkban álló törvényes eszközzel és egész erővel dolgozzunk, mindnyájan kötelesek vagyunk.”

Ki mondja ezeket a higgadt, bölcs szavakat? Talán valami sedatus jobboldali ember, a ki a türelmetleneket arra inti, hogy a cseresznye megéréséhez is idő kell, annyival inkább a mi nagyobbserű fejlődésünkhöz; talán egy dühös kormánypárti ember, a ki szeretné megértetni a mindent kritizáló magyarral, hogy nem sikerülhet egyszerre minden?

Nem! Ezeket a higgadt, bölcs szavakat nem aféle közösgyes magyar mondja; hanem mondta a kolozsvári baloldalnak az ő orátora, profesor Sági, abban a redoutei gyűlésben.

Nó lám, így vagyunk mi ezekkel a baloldali urakkal. Nem egyszer beszélnek ők a mi szánkkal, s ők azt kívánják, hogy a nép az ilyen szép szavakért csak akkor lelkesüljön, mikor azok az ők szűz ajkairól zöngédesnek. Nem bannók mi azt, csak hangzanának aztán onnan mindig ily okos beszédek.

És így vagyunk mi — hogy többet mondjak — magával a baloldali tiz parancsolattal, mit csak közönséges nyelven hívnak politikai programnak.

A mit most ajánlgatnak, az nem egyéb, mint az 1868-diki áprilisi program újabb felmelegítve s újból feltalálva. Abban pedig, ha leszámítjuk a még most rázkódás nélkül ki

nem vihető dolgokat, a melyekhez a program szerint is csak „megválasztva az időt, a módokat és eszközöket” foghatunk, igen szép tételek vannak. Újból feltalálva így hangzanak:

„Akarjuk mind a szellemi, mind az anyagi téren, s jelesen az adókra és a monopoliomokra vonatkozólag is a czélyszerű reformokat!”

Ugyan bizony, kérdem, ki nem akarja ezt? Mi jobboldal, mi Deák-párt, mi kormánypárt ezt ugyancsak akarjuk, s a ki a valámitja a jóhiszemű népet, hogy van valami, a mit mi azért ne akarnánk, mert az jó és czélyszerű lenne, annak a lelkiismerete nem ér egy piczulát.

„Akarjuk általában szabadelvű intézkedések által, hazánk integritásának megóvása mellett, a haza bármely ajku polgárainak kielégítését.”

Ki akar egyebet? Hol van itt a vonal, mely minket jobboldalt és baloldalt elválaszt? Ha önök „a haza integritásának megóvása” mellett tekintettel akarnak lenni arra, hogy a magyar saját hazájában még otthon érezze magát, mivel tudnak önök tovább menni mint mi? Kielégíthetik-e önök egy egy Macellariu, egy Miletics Szvetozár zabolátlan pretensióit? Kell-e önöknek Kolozsvárt román egyetem, a hol a magyar nyelvnek, a törvényhozás és kormányzat törvényes nyelvének legfőlebb janitori szerep jut? Ha igen, a mit kételek, akkor köztünk csakugyan óriási különbség van, s mi azt mondjuk rá: isten bocássa meg önöknek az ilyen „szabadelvűséget.” Ha nem, akkor mit keres programjukban e tétel, mely ép úgy jobboldali mint baloldali? Miért zavarják annak a becsületes polgártársnak a felfogását? . . .

És ez így megy tovább; szép általános mondasok, senki által meg nem tagadott tételek, közönséges igazságok, a fogadkozások, a mik maguktól értenek, mert hiszen, a mint maga Sági ur is mondja „minthogy nagyon elkéstünk — egy néhány a középkorból reánk maradt csökönyös conservatív és ultramontanon kívül — nálunk mindenki reformernek vallja magát, s ez is jó jel.”

A különbség köztünk csak az, hogy a baloldalnak nem kell közös hadsereg, mely ép úgy védje a magyar királyság határait, mint a lajhántuli tartományok határait, s melyet közös költségen tartunk oly arányban, hogy a költségek sokkal nagyobb részét a lajhántuli sógorok fizessék; hanem kellegesen önálló magyar hadsereg, (a honvédségen kívül) melynek költségeit majd kizárólag mi hordozunk s még is köteles lenne védni a sógorok határait is, mindaz, mi ő felsége egész hadseregének és így a magyar hadseregnek is vezérletére, vezényletére és belserveszésére vonatkozik, a lajhántuli tartományokkal „egyetértőleg intézendő”-nek ismertetvén el a baloldal által is.

Továbbá nem kell delegatió, mely megállapítja és ellenőrzi a közösgyi költségeket, felelősségre vonja a közösgyi ministereket, hanem kell e helyett . . . hogy mi kell e helyett . . . azt 1867 óta még nem tudta határozottan megmondani Tisza Kálmán, noha erre nem egyszer fel volt híva. Itt tehát a baloldali programban nincs egyéb, mint egy nagy semmi. A semmiből pedig csak semmi lesz. Az eredeti baloldali tervzetben volt valami, egy nagy bakklövés; az volt ott, hogy ha ezekben a nagy (közösgyi) dolgokban nem értünk egyet az osztrák tartományokkal, hát akkor határozzon ő felsége. Tehát feladása az alkotmányos elvnek, absolutismus a maga valóságában! Ebből állott a baloldal bölcsessége. Nó az igaz, hogy azonnal átlátták és visszavonták — mihielyt megmagyarázta Deák Ferencz, hogy az sokkal rosszabb a delegatióval.

Hát azzal a sokat emlegetett államadósággal s a quotával, hogy vagyunk? A baloldal talán meg akarta menteni a hazát e tehertől? Talán megtagadta kerekén? Nem biz a! Elismerte, ép úgy mint a jobboldal, hogy politikai tekintetből készek vagyunk az államadósággal egy részét elvállalni. Ki is egyeztünk a sógorokkal úgy, hogy 100 millióból fizessenek 70-et ők, mi meg vagy 30-at, s ez a quota. A baloldal ebből a 30-ból megszavazott 28-at! Ennyi az egész különbség! Elvi különbség semmi! De hiába, a könnyen hívó baloldali polgártársak elébe úgy van állítva a

dolog, mintha ők tudni se akartak volna se quótáról, se államadóról, s mintha az egész 30 milliót a mi gondatlanságunk miatt kellene fizetni. Arról minden baloldali szónok, minden baloldali újságíró bölcse hallgat, hogy 28 milliót az ők „gondosságuk” mellett is csak fizetni kellett volna, s hogy a jobboldal politikája tulajdonképp csak egy pár millióval kerül többre, de azzal aztán el is lön hátrítva a kiegyezés megkötésének fenyegető veszélye, s biztosítva lön az a kényelmes helyzet, hogy halálból — kövel dobálhassuk azt, ki kenyeret adott!

Bukuresti szemle

Tudva van ön t. e. olvasói előtt, hogy a romániai ifjúság főleg a keleti háború után igen nagy mérvben látogatja a külföldi egyetemeket. Maga az ország több ifjut küld ki évenként saját költségén, kiket aztán idehaza képzettségük szerint felhasználnak. Forradalom előtt a moldoránok inkább a németországi, a munteanok pedig a francia-országi egyetemeket látogatták s ennek nyoma is meg látszik. Maga Kogalniceanu is négy évig volt berlini egyetemen s ezt azért említem meg, mert így alábbi nyilatkozatát annál könnyebben megérthetjük. Történt közelebb, hogy egy ploesti ifju, Cristheia Kosztu, Berlinben végezvén, a bukuresti papnöveldeben elnyerte az egyháztörténelem tanszékét. Önként érthető, hogy így a protestantizmus szellemét egészen másként fogta fel és adta elő mint elődei. Az ifjúság fölfogta a tanár szellemét s csakhamar önképző kört alakítván, egyebek közt kitűzte vita tárgyául annak megbizonyítását, hogy: „Az urvacsorára nézve az ó hitű és prot. egyház közt nincs semmi különbség.” A növelde igazgatója ezt megtudván, azonnal feladta a vallásügynek az eretnokséget hirdető tanárt és tanítványait. A miniszteri igazgató erre a papnöveldeben megjelent és vizsgálatát végrehajtván a VI-ik osztályt az eretnokség bűnében elmarasztalta s fölhívta, hogy legyenek nyilvános bűnvallomást, mert ellenesetben nem csak az ösztöndíjt fogják elveszíteni, hanem a növeldeből is kiutasíttatnak.

Az ifjak nem tágitottak, sőt a többi osztály is magáévá tette az eretnokséget s az eredmény az lön, hogy a növeldeből az igazgató kérelmére 24 theologus ifju kiutasíttatott, a tanár pedig közkereset alá vettetett. Az ellene emelt vádpontok ezek: 1. Azt tanította, hogy a zárda szervezet és Kaluger életmódja, a mostani alakban keresztény ellenes. 2. Hogy világi, tehát nős pap is lehet metropolita és püspök. 3. Hogy az urvacsorára nézve az ó hitű és prot. egyházban nincs különbség. — Az így nagy mozgalmat idézővén elő a lapokban, közelebb az országgyűlés elébe került. Jonesku és Kogalniceanu országhozza az igazgatót, sor az utóbbi nyíltan kimondta, hogy ó is osztja az ifjaknak az urvacsora felőli véleményét s azon volt, hogy az ifjakat bocsássa a miniszter vissza a növeldebe. Az igazgatóról, neve Szkriban, azt mondta K. hogy ez rozslékű jezsuita, a ki még a hol csak megfordult, mindenütt zavart, intrigát keltett. Szó sincs róla, hogy az országgyűlés megbocsátott volna az ifjaknak, de Tell a tábornok kultuszügyér tárczakérdést csinált belőle; a metropolit kijelentette, hogy az ilyen theologokat sohasem fogja felszentelni s így az ifjaknak el kellett hagyni a növeldet. Jellemző,

hogy az igazgató azt ajánlotta a miniszternek, hogy soroztassa be mind a 24-et, mert épen ka tonának valók. Tehát Romániában a nemzet hadseregbe besoroztatni: büntetés! Minő papi felfogás! A tanár perének kimenetelét érdekel várom. —

Említem önnek, hogy a népnevelési egyelet gyűlést hívott egybe a Csizmedzsio népkert melletti Athenaeumba az államképezdek ügyében. Megtörtént illő rendben s eredménye egy országos petitio az országgyűléshez és önkéntes aláírás a cél elérésére társadalmi uton is. Ötezer frankot írt alá e célra aig tiz egyén s köztük Dr. Davila, francia két ezeret. Valljuk be, hogy a románok oda át társadalmi uton sokat áldoznak a nevelés ügyéért. Meg kell adnunk nekik, hogy ha a csángók ügye ez övék lenne, eddig igen sokat tettek volna azok megmentésére. És a mi vörőseink mit tesznek? Hetekig órálnak a pusztá czim felett s pusztulni hagyják künn és benn nemzeti érdekeinket.

A vulkani vasut ügyében benyújtott kérelem közelebb tárgyalatván, megbukott, emiatt Blaremborg képviselő beadta lemondását. A miniszter azonban kijelentette, hogy kár volt tennie, mert ez a vonal a többi egybekötő vonalakkal közelebb egyszerre fog tárgyalatni és teljes remény van, hogy a többség akkor elfogadja.

Régen nem emlékeztünk meg Papiu Iliariu, vagy mező-bodonai Pap Sándor urról, kinek kezei a Gazetta magatartásában mindennél jelenvannak. Közelebb az Albina vádolja a románországi lapokat, hogy ezek a mi passzív románaink ügyét agyonhallgatják s hogy főleg a Romanul bécsi levelezője Camilla az az Papiu, mint az Albina halálos ellensége, sohasem ír az erdélyi passivista románokról. Rosetti a Románul igazgatója, most Babesiuhoz a kitűnő tudós férfiúhoz egy sima levelet intéz a R-ban, melyben tagadja, hogy Camilla és Papiu ugyanazon személy volna s tudtára adja, hogy a romániai lapok azért nem fordíthatnak erdélyi véreikre több figyelmet, mert nincs pénz a szegény szerkesztőknek, mert a romániai lapszerkesztők helyzete igen nyomorúságos.

Gamauf Vilmos tanár véleménye a Kolozsvárt felállítandó tűzoltó-egylet iránt.

II.

(Folytatás.)

Részemről őszintén vallom be, hogy a helyesen vezetett önkényes egyleteknek felelt nagy barátja vagyok, mert e tekintetben hazánk határain innen is túl is, a legörvendesebb tapasztalatokat szerezem. Láttam az önkényesek meglepő gyors megjelenését, ügyes és erőyes munkáját, éjjelről éjjelre felváltott örködését. Ezekből kiindulva, mélyen sebző és igaztalanul sértést követnékel hazánk, illetőleg Kolozsvár lelkes ifjúságán, ha hasonló áldozatkészségre — nemzetünk ez ősi erényére — képesek nem tartanak!

A tekintetes városi képviselő a lakosság érdekében bizonyosan a legmegfelelőbbben fog eljárni, meg fogja fontolni, mennyit tehet polgárai vagyonának biztosítására.

Grainereaut beszélni hallotta, annak úgy tett, mintha két darab szárazfa nyikorogna egy rozsdás sarkon; kitűnő vonásai záradékául csak azt említem, hogy a tanácsos ur bagózott s beszélgetés közben pontosan megszabott időközben pökdöste a barna levét. De az a kiváló erény, a mely Feliciát rábirta, hogy kezét neki igérje, az ő gazdagsága volt; mert Grainereau gazdag, s egy hozomány nélküli leánynak nem kis szerencse volt aszszonyává lehetni a községi tanácsos szép házában.

Ezt Felicia jól tudta, s ha nem tudta volna, lelki testi barátai roszult elpalástolt irigységével megintotta volna rá. Oh! ha Lallonetle Yoes adhatott volna leányával nászhozományt! akkor egészen más kimenetele lesz vala a mesének s Grainereau Polin czipelhetne volna a kapott kosarat. De a szegény Yoes ámbár szépen kapott virágaiból, de még szebben adott ki fehér borért; így aztán nem vala más választás, mint Grainereauhoz és az ő tizenötezer frank jövedelméhez menni, vagy otthon maradni apjával és hihetőleg még szegényebbül élni. Egy francia leány sem habozott volna, Felicia sem habozott. Azonban női szívében akkora volt az önbecsülés, hogy ha teheti, örömet elhítteti vala magával, hogy Grainereaut szereti egy kevéssé; olykor-olykor azt is forgatta elméjében, valyon nincs-e jegyesében némi foszlánya oly tulajdonnak, a melyért ha nagyon megerőltetné magát, még bele is tudna szeretni. Miután a Grainereau befolyása következtében rózsahölgynek lön megválasztva, e tény szolgált neki az annyira chajtott

A következőkben elősorolandó s a városi tűzvédségre vonatkozó költségvetést, néhány szóval indokoljuk.

A parancsnok vagy tűzoltási felügyelőnek elméletileg és gyakorlatilag alaposan képzett tornász és tűzoltónak kell lennie. Így egyént természetesen csekély fizetésért kapni nem lehet; de elkerülhető, hogy ezen fizetés teljesen a tűzoltási budget rovására menjen. A parancsnok mint tanult tornász a polgári iskola, az elemi iskolák, a három főgymnasium ifjúságát tornaórákban részesíthetné, mi által, mindent felszámítva, legalább 600 forint megtérülne. A legénység begyakorlása délelőtt, a torna tanítás délután illetőleg este könnyen teljesíthető, a nélkül, hogy a parancsnok túl volna terhelve. Csakis ily módon vélem elkerülhető, hogy Kolozsvár városa aránylag olcsó áron úgy tűzoltását, mint tornaszatát első rangura emelhesse.

A parancsnok egyenruháját maga szerzi, a személyes felszerelést azonban ő is ingyen kapja. Mielőtt azonban tiszteletteljes jelentésemet folytatnám, félreértesek kikerülése végett kijelentem, hogy az alábbi létszám azon alapszik, hogy számos tagokból álló önkényes tűzoltó-egylet fog 'a tűzvédség mellett működni.

A toronyőrségre vagy két egyént lehetne állandósítani, vagy a tűzvédségből tán 2—4 óránkénti felváltással egy-egy legényt felküldeni. Jelen hozzávetőleges számításomba annyival is inkább az utóbbi esetet veszem fel, mert a tűzvédségnek úgy is kell tartalék felszereléssel bírnia.

Minden legény a mászás. csövazetés és szivattyúzásra tökéletesen be lesz gyakorlandó, köztük egy őrparancsnokot és egy első csövazetőt azért vélek felállítandónak, hogy a legénység minden tagja erkölcsileg, anyagilag ösztönözve legyen viselete által magát e rangra annak idején érdemessé tenni. A parancsnok a legszigorubb figyelmet követelje embereitől, fenyítő eljárásul pénzbüntetést, degradálást, ideiglenes és végleges elbocsátást ajánlanék.

A mi a létszámot illeti, a fentebbiek tekintetbe vételével a toronyőrökkel együtt 10 embert és egy négy lovas kocist elengedőnek tartok.

Ezen egyének a következő fizetést nyernék:

Egy őrparancsnok havonként	40 ft.
Egy első csövazető	35 ft.
Egy köz tűzvédő	30 ft.
Egy kocsi	25 ft.

azonkívül kapnának — a kocsi kivéve — egy téli, egy nyári zubonyt; egy téli, egy nyári nadrágot, cipőket, czizmára való átalányt és természetesen teljes tűzoltói felszerelést; továbbá az őrhelyiségen (toronyszobában) butorozott, világított és fűtött lakást.

(Folyt. köv.)

BELFÖLD.

M.-Vásárhelyt, márczius 24-én.

(Kassainé vendégzsereplése.)

Pár nap előtt írt tudósításom kiegészítőül álljon itt még e néhány sor.

A mint előbbi közleményemben jelezve volt, még kétszer lépett föl vendégművésznőnk; 21-kén Hugó Victor Angeló jában, mint

űrügyl. Neki határozottan nemes indulatnak kell lennie. Feliciának szintoly kevésbé tett, mint tetszenék más fiatal leányok, szeretője e gyöngédségében hasznosító számítás sejteti. Sokkal inkább szerette azt binni, hogy mindezt az ő szép szemeinek köszönheti; ez esetben a józanon beszámítható látszat teljesen az ő részén volt, mert mi jelentősége volna az ő rózsatőli nászhozományának olyan férfi szemében, a kinek tizenötezer frank a jövedelme? E szerint Grainereau a maga befolyását Felicia érdekében nyilván csak is lovagias hódolatból érvényesíthette.

Ezért némi hálát érzett irányában s a szokottnál kevésbé rutnak találta, mikor a választás utáni napon két üveg gombos mellénybe s vállatövéen nagyon szűk kabátban egyedül jött el szerecsét kívánni.

A mi Grainereaut illeti, látva szerelmi és pénz- ügyei kiváló előnyben lételet, oly közel állott a jó kedvhez, a mint mogorva természeténél fogva lehetett. Az egész szomszédság nem kis csodájára, egy valakit meg is kínált egy pohár borral, a melynek felét azonban ő maga itta meg; egy védtelen pillanatban kevésbe mult, hogy nem adott egy koldusnak egy fillért. Mindazáltal legyünk igazságosak irányában: Grainereau nőül vette volna Feliciát, ha egy fillére sem lett volna. Hogy rózsahölgynek megválasztatta, az csak később ötlött eszébe. Ha ez sikerül, gondolá magában, a kiházítás, meg háza újból butorozása semmibe sem fog kerülni neki; és sikerült, mert a községi tanácsokban az olyan Grainet szerű embe-

This be, és 23-án Hegedüs „Róma leánya” című eredeti színművében, Corneliát, a fennkölt szellemű patricius hölgyet személyesítve. A mit e két estéről mondanom kell, kevés szóban összefoglalható: Kassainénál a nyugodt öntudatos művészet, a biztos, találó hanghordozás, a fokozódó érzelmek helyes árnyalása, gyönyörű, zengzetes szavalás, azzal a tiszta, érczes hanggal, mely a szívhez oly könnyen megtalálja útját. Szóval egy oly összhangzó egész, mely ha nem érte is el a művészi tökély magasabb régióját, de a legjobb uton van oda eljutni s a szentély előcsarnokából belebb, tovább is hatolni. Környezeténél pedig: az ide-oda kapkodó gyámoltalanság, a készületlenség tanácsatlansága, a tehetség és felfogás hiányából származó alpáthság, üres declamatio, a legszebb dictiók, jámbusok keréketörése, zavar és bonyodalom. Szóval oly előadás, mely kritikán alól áll, mely többször idézett szánó mosolyt a jobbak után sőtárgó közönség ajkaira. Mert tudni kell azt, t. Szerkesztő ur, hogy a Homokayéhoz hasonló gyarló társaság még tán soha sem lépett M.-Vásárhely elnéző közönsége elé!

Lehet-e aztán szó ily környezetben összevágó előadásról? midőn minden lépten nyommon a legantóbb üresség zavarja illuzionkat s ha Kassainé nemes alakja letűnik a színpad deszkáiról, azonnal az unalom kinjai gyötörnek. Kassainé fellépéseit ezáltal csak úgy tekinthetjük, mint töredék-mutatványokat némely jobb szerepeiből, melyeknek megragadó képeiben gyönyörködni alkalmunk nyílt még egyszer távozása előtt, melyért mi neki mindenesetre köszönettel tartozunk.

This beben történt föllépésének estéje művészetért hevülő vérenek hulló csöppjeivel lön feljegyezve nálunk, melyek ügyetlen szerelmének még ügyetlenebbül kezelt s szabályellenesen éles tűre által fakasztattak, utolsó jelenetében. A véletlen baleset nem kis mozgásba hozta volt a jelen levőket; de hogy a baj nem volt komolyabb, ariól meggyőződhetünk egy napi időközrel rákövetkezett utolsó föllépése alkalmával, midőn a nagyszámmal összegyűlt közönség (M.-Vásárhely színe, java) előtt teljes erőben jelent meg ujra, mely öt gyönyörű koszorukkal, virágbokréttákkal s szűnni nem akaró éljenek és tapsokkal fogadák, s tüntető ki mind végig. És midőn a függöny utoljára legördült, ujra meg ujra hívtuk őt, nem azzal a tomboló, frénétikus zajjal, mely a falakat megrengeti, hanem ama csendes szomorú meghatottsággal, melylyel letűnt szép napokra, lezajlott élményeinkre szoktunk visszagondolni.

A vasárnap déli vonat indulásakor, néhány közelebb álló barátai- és barátaitól az indóházhoz kísérve, el is távozott körünkől, áldás kívánásaitól követve. Isten vezérelje művészi pályáját!

r. k.

Az „Internationale.”

— Egy lap a jelenkor történelméből. —

Molnár Antaltól.

III.

Közköltségen, melyhez maga Jules Simon, a jelenlegi minister is járult husz frankkal, tizenhat tagja a párisi főkegyletnek je-

rek a vezérek, a minthogy a haladás szelleme is ezt követeli. Mihelyt ez ügy tisztázva lön, Grainereau azon eszközökre fordítá figyelmét, melyekkel minél jövedelmezőbbé teheti a rózsahölgyiséget. Rendes időkbén a rózsahölgy kapta az 500 frankot a hagyományból; egy arany órát és lánczot, egy pár fülönfüggővel a községi tanácstól, és a templomi gyűjtés eredményét. Grainereau úgy gondolá, hogy ezen lehetne javítani valamicskét. A tanácsban indítványozta, jogosíttassék fel a rózsahölgy apja, hogy minden évben állithasson fel egy táncz-bódét, tetszése szerint szabhassa meg a bémentidíjt és a tiszta jövedelem egyenlőn oszoljék között s a község között. Indítványa elfogadása után pár nappal Grainereau kiemelte, hogy illetlen szűkmarkuság lenne a rózsahölgyet jövedelme felől megosztani, megelégedhetnének negyedével is. Ez is sikerülvén, másnap azzal az indítvánnyal tért vissza e tárgyra, hogy sokkal nagylelkűbb volna semmit se vonni le a bál jövedelmiből; s miután ezt a módosítást is megszavazták, mint a többi — noha az ellenzők teljes megvetést érdemlő kifakadások között kétségbeesett ellentállást fejtett ki — folytatólagosan azt is kinyerte, hogy a rózsahölgy apjának legyen szabad az ünnepély napján frissítőket árulni s a táncz-bódét ne a rózsahölgy, hanem a község költségén emeljék és a bódé világítása is a községi pénztár terhére essék. „Ezen módosíthatunk a jövő évben” — megjegyzé a becsületes Grainereau — de ez intézkedés most az egyszer nem árt!“

(Folyt. köv.)

„KELET” TÁRCZÁJA.

Emlékezés Versaillesre

(Angolból.)

II.

(Folytatás.)

Nem mondhatni, hogy Grainereaut — ámbár nejlül ígérkezett — nagyon szerette, vagy egyáltalában szerette volna. Grainereau két anynyi idős, e kívül sem csinos külsejű, sem jó kedélyű, sem nem volt nemes szívé. A természet mindennap százezzeivel gyártja az ilyen parasztokat s szétszorja a világra példányképül annak, a mit közönségesen úgy ismerünk mint a falusi erényeket. A Grainereau erényei abban állottak, hogy soha senkinek sem adott egy sou-t is; ha módot látott abban, hogy szerezhesen egy pár garast, őt mértőföldre is elgyalogolt érette; vasárnap, ha érkezett, elment misére, hétfőre pedig mindig kapott időt arra, hogy rászédjen valakit a barom-vásárban. Személyére nézt Grainereau harisnya nélkül, a mit soha sem viselt, őt láb négy hüvelyk magas volt. Arcza színére és alakjára a noszpoliához hasonlított, ennek közepéből orra egy csúcsos keskenyedett, épen mint azé az amériikai állaté, a melyet tapirnak hívnak. A ki

lent meg Genfben. Mind ők, mind a londoni küldöttek egy-egy emlékirattal jelentek meg; a londoniai emlékirata program, a párisiaké értekezés volt. Az angolok gyakorlati eredményeket óhajtottak, kilencz, később nyolcz-órás munkaidőt s magasabb munkabért követeltek; a francziák elméletök kifejtésére, céljaik megjelölésére akartak szorítkozni. „Ti feláldoztatok a jövőt” — így szóltak a francziák társaikhoz. „De megnyerjük a jelent — válaszolják az angolok —, s a jelen az, a melyben élnünk kell.”

A párisiak eszméi nyertek a congressuson többséget. Az angol s német delegáltak szavazatának ellenére a Tolain által felolvasott emlékirat fogadtatott el. Ezen okmány az utóbbi cikünk végén már közlött londoni tárgysorozat pontozatai szerint volt beosztva. „Mindazon fejlődési fokozatok közt — olvassuk bevezetésében —, melyeken az emberiség keresztülment, nézetünk szerint egy sem volt fontosabb, mint az, melyre a népek most lépnek. A nép tényleg mindeddig nem létezett. A társas és állami élet legkomolyabb cselekvényeinél a democatia, midőn saját eszméit látszott is követni, kenyér-urai által vezetett, s bajnokai még csak nemrég egyik vagy másik csarnok jökléért küzdöttek.” „A munka — olvassuk egy más helyt — azon cselekvény, mely által az ember a természetörökét elcsatja, s első gyümölcseit saját lényébe alakítja át.” Eltekintve e phrasistól, a párisiak elfogadott véleményei röviden a következőkbe foglalhatók össze: a.) kölcsönzött pénzért kamat ne fizetessék; b.) a szabad forgalom elé ne górdíttessék semmi akadály; c.) a munkától senkinek sem szabad magát visszavonni; d.) ne legyenek nyilvános iskolák, ne legyen ingyenes és kényszeroktatás; e.) tanszabadság biztosíttassék mindenkinek; f.) minden termelő-egyesület közös szabályzatot nyerjen; g.) a munka-szünetelés (strike) csak komoly megfontolás után alkalmaztassanak; h.) Kizárólag egyenes adók; i.) nép-hadsereg, a rendes katonai szolgálat eltörlése; k.) mindenki egy imádkozhassék, a hogy akar, csak erkölcsös legyen; l.) a lengyel kérdés teljesen mellőztessék.

E program új színezetet, új alkotmányt adott az egyesületnek. A francziákat támogaták a schweiziek is, s így a csekély számmal jelenlevő angol és német delegáltak mindenben lezavaztattak. A nélkül, hogy elutasították volna maguktól a politikát, a londoni delegáltak eléggé távol tartották magukat minden pártkérdéstől, míg a párisiak — bár nyomatékosan hangsúlyozták, hogy a munkások tartásukat távol a királyoktól és miniszterektől —, mégis politikai tevékenységre törekedtek. A múlt évben oly szomorú birre vergődött Blanqui álarozos bonapartistáknak, Rouher bérenczeinek s ágenseinek nevezte őket. Egy közbejött eset alkalmával tanúsított magatartások is sokféle magyarázatokra adott alkalmat. Lausanne felé utaztában Garibaldi Genfben érkezett. A congressuson egy tag azt indítványozta, hogy Garibaldi tisztelegő küldöttség által kéressék fel a congressuson megjelenésre. Tolain ellenzék ezen indítványt, azon okból, mert Garibaldi politikai, nekik pedig politikával s politikai személyiségekkel semmi közük nincs. Ő egy más indítványt tett, mely szerint Garibaldi, ha meg akar jellenni, szívesen látja a congressus, de ha ezt önkényesen nem akarná tenni, szükségtelen a tiszteletadás tovább terjesztene. A többség Tolain indítványát támogatta, s ez okozhatá, hogy Garibaldi mindvégig ellensége maradt az internationalis munkás-egyesületnek.

A congressus egy ünnepélyvel végződött. A „Chalais” nevű felékesített nagy gőzhajóra gyűltek össze a tagok; a zene felhangzott, a hajó elindult, — s egyszerre az árbocra egy vérvörös lobogó repül fel! Hasonló volt ez a sweizizhoz, csak hogy a fehér kereszt helyett a szavak állottak közepén: s e mi jog kötelesség nélkül! semmi kötelesség jog nélkül! A partra csődült nép elsápadva sutogá: „kikiáltják a vörös köztársaságot.” És valóban a vérvörös lobogó kereszt nélkül, ezen vallás nélküli democatia a jövő vészének volt előjele.

A francia rendőrség zsebredugott kezekkel nézte mindezt. Rouher hallgatott. Igen jó szolgálatot tett neki az egyesület nem csak az által, hogy a párisi liberalisokat két ellenséges táborra, a forradalmi socialisták és republikánusok táborára osztotta, hanem hogy a közfigyelmet a császárságról a munkásokra, a dynastiáról, a munkaidőre terelte. Tolain meggyöngíté Blanqui befolyását a köznépül, s Favre-t a polgárságnál. A mi Genfben Garibaldira vonatkozólag történt, szintén megnyerte a Tuillériák tetszését, s talán egyik oka volt annak, hogy midőn a caprai hős Róma ellen vonult, Franciaország Mentana-nál tönkre tette haderejét. Boitelle rendőrfőnök, nem merte a párisi tagokat háborgatni, s mégis biztos tudomást óhajtván szerezni a Genfben történtek felől, a Franciaországon át haza utazó angol delegáltakat letartóztatta. Ezek azonban angol szokás szerint zajt ütöttek hazájuk e megsértése miatt, minek folytán

a rendőrség kénytelen volt őket szabadon bocsátani. Visszatartotta azonban papírjaikat s ezek tartama arra birta Rouher belügyért, hogy magához hívassa Bourdon-t, a párisi tagok egyikét, ki a congressus elé terjesztett s elfogadott francia emlékirat első irta alá.

Bourdon felhasználta ezen alkalmat arra, hogy közölje a miniszterrel az egyesület nézeteit a munka jogai, a tőkével való visszaélés s társadalmi átalakulások szükségessége felől. Rouher tetsző mosolylyal hallgatá előadását, nem tagadá állításainak igazságát, sőt megengedé, hogy emlékiratukat saját útján is közzé tegyék, de csak azon feltétel alatt, ha beleszurnak abba néhány hálásót a császár irányában, ki „oly sokat tett a munkás osztályokért.” Bourdon közlé társaival a feltételt, melynek teljesítésével Rouher kegyét megnyerhetik. Tolain s társai azonban igen drágának találták az árat, s így történt, hogy a Brüssel- és Genfben köz-kézben forgó emlékiratot Franciaországban csak titokban terjeszthették el.

Ez alatt a párisiak egész jacobinus-clubb alakjában szervezték magokat. Tizenhatsz szakaszból álló alapszabályaik szerint: ki az egyesületbe fel akarja magát vétetni, tartozik igazolni azt, hogy kézműves; minden tag hetenként két sous járulékot fizet; az igazgató választmány évenként választás alá eső tizenöt tagból áll; ki neve, kora, lakhelye vagy foglalkozása bevallásánál csalárdságot követ el, járulékát pontosan be nem fizeti, vagy közös elveiket megsérti, az egyesületből kizsájitatik; stb. Tolain és Fribourg azonban nem elégedtek meg az „Internationale” alapításának dicőségével; ajabb, merész tervekkel foglalkoztak, megkísérelték egy bank alapítását, alakítottak egy béke-ligát, indítványozták hoztak ipariskolákat s általános lefegyverkezést. Míg az európai diplomatiák Berlinben a csak imént lezajlott porosz-osztrák háború következményével foglalkoztak, a párisi egyesület egy nyílt levelet intézett a berlini munkásokhoz, melynek alapeszméje az volt, hogy a köz- és nemzetközi jognak minden kérdése népszavazás által intéztessék el. „Ne feledjék el, mi munkások — olvassuk e levélben —, hogy a mindnyájunk közös érdekében álló munka csak a szabadság és béke mellett virágozhatik. Egyesíteniünk kell erőinket, hogy csak a jog és méltányosság uralkodhassék.” E levelet egy másik követé e jelszó alatt: „A háborúk fő okai a hadseregek,” s azon tartalommal, hogy valamenyi állam haderőinek jelentékeny megapasztása szükséges, s az általános beleegyezés folytán lehetséges is. Tolain minden európai nemzet tagjaiból egy internationalis lefegyverzési ligát tervezett. „Megfontoltuk azt — így hangzik egy pontja a felhívásnak —, hogy ha Európa jelen helyzetében a népek szabadsága, méltósága és függetlensége csak fegyver által biztosítható, megtámadás esetében a népfelkelés több biztonságot nyújt, mint a foglalkozás-szerű militarismus. A munkások ezen utóbbi elnevezés alatt a porosz hadsereg ellen akartak vádat emelni.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, márt. 27. 10 ó. — p. d. e. Erkezett: 27. 10 óra 35 perc d. e.

A compromissum teljesen megbukott. A képviselőházban Tisza Kálmán tegnap indítványozta, hogy április másodikától fogva a szombati és vasárnapi ülések a reformtörvények tárgyalására fordíttassanak. A Deákpart nem fogadta el ez indítványt, mert áprilisban a sessio végéig csak három vasárnap és szombat van, s így az indítványozott hat nap nem elég a benyújtott reform-törvényjavaslatok tárgyalására. A királyné tegnap este Meranból Budára érkezett.

A horvát kormány a szeptemberi manifestum aláírói ellen felségárgulási pert kezd. A kormányban állítólag nagy személyváltások készülnek.

A csehországi választási mozgalmak igen viharosak; Csehország több vidékére sok katonaság küldetett, a főbb izgatókhoz 20—30 katonát szál-lásoltak be.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, márc. 27-én

— Ő felsége a királyné csak április végével tér vissza Bécsbe, hol körülbelül egy hónapi fog időzni.

— A belügyministerium a temesmegyei nyomor enyhítésére hateret frtot adott, vetőmagbeszerzésére pedig negyvenezret, mit hathavi részletben kell majd visszafizetni.

— A Deák-part 9-es bizottsága múlt hétfőn érkekezletet tartott a kormányval s constatálta, hogy a kiegyezés meghusultnak tekinthető. A bizottság a Deák-körben is így

értelemben nyilatkozott, Kerkápoly miniszter pedig határozottan desavouálta az ellenzéki lapok reá vonatkozó híreszteléseit. A párt egyhangulag helyeseite a kormány magatartását. Így a P. Lloyd. Az ugyanazon napról kelt Ellenőr pedig egész sereg hirt bocsát szelnek a Deák-part meghasonlásáról, a Lónyay ellen táplált gyűlölködésről, hogy Lónyainak csak 30—40 hive van a pártban, hogy a párt Kerkápolyt vagy Szlávyt kívánna premiernek, hogy Weinkheim a királynál hosszas kihallgatáson volt s talán kabinet alkotással ki-nálaltott meg sat. stn. Természetesen az Ellenőrnek s nem a Lloydnak van igaza.

— A képviselőház osztályai most tárgyalják a Ludovicaumról, meg a somkúti és dícsőszentmártoni k. törvényszékekről szóló t. javaslatokat, De mi haszna tárgyalják, mikor a ház eldiskurálja az időt?

— Liszt Ferenc husvét másodnapján elhagyja Pestet, s Bécsen át Weimarba utazik. Julius végén azonban ismét visszatér a fővárosba, hol igen jól érzi magát. Elutazása előtt tisztelői a „Hungaria” dísztermében f. hó 31-én bucsulakomát fognak rendezni.

— Lázár Ádám alaptalan ráfogásnak nevezi minapi deák-vallatási hírünket. Ezuttal bizonyítani nem tudjuk az esetet, mert a vallatott, a fájdalom oly korán elhunyt Demeter Sándor, immár halott; de lapunkba egy oly egyen után került, kinek azt maga D. S. beszélte. Azonban, ha mindjárt épen ebben a dolgban nem is lenne semmi valóság — a mit a végén kénytelenek vagyunk L. A. állítására el-hinni — előtünk elég jellemzőnek tetszik már maga az, hogy valakiről ily hírek indulhatnak.

— Az akadémiai templomban a husvéti ünnepek alatt műkedvelők által előadandó egyházi zeneművek Pichler Bodog egyházi kar-nagy igazgatása alatt: Pénteken, folyó hó 29-én 6 órakor este: Zsoltár: „beatus vir.” Rossini, „Stabat mater dolorosa” Palestina, „miserere” (a 16 századból.) A solokat éneklék Benel Amália, Kohn Ilka, Nathaton Zsófi, Vikol Poli k. asszonyok; Bodor Antal, Sziárdó Ferencz és dr. Vályi Gábor urak. Szombaton, f. h. 30-án 6 órakor este: Pichler B. „Te Deum” — „Regina Coeli” — Tantum ergo és Genitori. Kimenetkor egy fuga in B. Bach Sebestyéntől. A magán részeket éneklék, Nathanton Zsófi, Vikol Poli k. a. Scholaster János és dr. Vályi G. urak; az orgonát játsza Máday Gabriella k. a. Vasárnap, f. h. 31-én d. e. 10 órakor: Hölzl F. S. Missa in Es. — Stradella, egyházi ima, (graduale.) Wolf C. „intellige” (Offertorium). Az „agnus” előtt és kimenetkor: Bach. J. S. fuga in C-moll, fuga in Cis-moll. A magán részeket éneklék Korbuly Ilka, Kohn Ilka és Vikol Poli k. a. Scholaster J. és dr. Vályi G. urak; az orgonát játsza Kohn Berta k. a. Hét főn, április 1-én 10 órakor d. e. Praeludium in F. Schmidt Pétertől. Missa brevis in F. Kemptertől. Graduale Blahákától „Salve Jesu,” offertorium Gradenertől „beata virgo.”

— Nyilatkozat. Valaki „S.” jegy alatt sikra száll a „Magyar Polgár” szombati számában s nagy ijedségek közepette elkeserg, hogy a „Hilária” daleylet egy idő óta valóságos üldözés tárgya lett. Ez üldöztetését nem tudjuk, honnan következteti S. ur, ha csak nem abban lát üldözést, hogy a „Dalkör” közelebbi estélyéről a helybeli lapok meglegedéssel nyilatkoztak. Ez különben, hisszük, hogy nem esik jól S. urnak, de azt még is engedje meg, hogy Kolozsvárt egy magyar daleyletet — ha megérdemli, szabadon megdicsérniök a magyar lapoknak. Csak legyen nyugodtan S. ur s álljon minden félelem nélkül a „Hilária” sorába; mert a nemes verseny nem abban áll, hogy megijedjünk és siránkozzunk versenytársunk elismert sikerén. Jelenleg is többet használt volna a „Hiláriának”, ha soráival nem szítja a surlódást. Ama tendentiosus „igazságos beszédet” pedig, mintha a „Dalkör” a Dietrich ur temetésén „elkészt” volna, mint egyelőtünk tekintélyének kisebbitésére célzott haszontalan ráfogást, egyenesen vissza kell utasítanunk, annál inkább, mivel a „Dalkör” ott is megfelelt kötelességének s az elhunyt iránt — mint volt egyietti tag iránt — egy gyászdzallal róttá le kegyelele adóját. Ennyit arránéve, mi egyelőtünk érdekl. Más uton bizonyítsuk be S. ur, hogy melyik daleyletnek van biztosabb jövője Kolozsvárt és melyik ér többet, — nem eféle irka-firkákka! T. Nagy Imre, egy-l. jegyző.

— Színházunk ünnep másod napjáig norma napjait éli. E néhány nap jól esik színészeinknek, kik nyugtot nem ismerő pályájukon enyhét és szorakozást nyerhetnek, no meg aztán a bérll közönségnek is nagyhéti kegyes elmélkedésekre igen alkalmas.

— Csempészet. Egy helybeli kereskedő, mint halljuk, Oláhországból csempészett rum és annak elárúsításáért a napokban befogatott. E jó ember is a százalékok, mit a vámon vesztett, a rendőrség révén megnyerte.

— A sz. keresztúri állami tanító-képezde f. hó 20-án hangversenyt rendezett a növendékek betegsegélyző egylete javára. E hangversenyben a képezdei tanárok a növendékekkel egyenes szerepeleket s az eredmény —

tudósítónk szerint — teljesen kielégítette a nagy számmal egybegyűlt hallgató közönséget, kivé-ven azon egy két „kemény magyart”, kiknek szüz scythá vére erősen felháborodott azon a magyar hazafiság és nemzetiség ellen elkövetett hallatlan attentum miatt, hogy egy képezdeitanár e hangversenyen két Schubertféle dalt (magyar fordítás hiányában) német szöveggel merészelt énekelni. Ez valóban rettenetes. Ezenel elvárjuk Lázár Ádám és Orbán Balás seyt-ha képviselőinktől, hogy a képviselőház legközelebbi ülésében azonnal interpellálják Pauler ministert illetlen képpen: „Van e tudomása a miniszternek azon ádáz germanizálási törekvésekről, melyek a sz. keresztúri állami t. képezdeben egész nyíltan üzetnek, s ha van, szándék-szik-e az illető képezde igazgatóját azonnal árestomba küldeni?”

(S.) Színház. Az ünnepek előtti előadásokat: „Paul Jones” Dumas 5 felvonásos drámája fejezte be. E hatásos és hatásvadászó mű ismert alakjai, egyppárnak a leszámitásával, gyenge kezekben voltak. Nincs terünk az előadás hosszabb taglalásába ereszkedni, s ezért csak a czím szerep és Marguerethe (Boér E.) kiemeléseire kell szorítkoznunk. Kovács Gyula egyéniségével és színészi erejével nagyon talál Paul Jones szerepe; de amant egészen előtér-be engedi jutni, emezt pedig nem engedi érvényesülni olykor-olykor, ellankadni látszó játéka. Egészben véve azonban sikerült alakot nyujta. Boér Emma Margaretájában legszebb mozzanatot volt az atyjával való jelenet. S még sem ő aratta a tapsot, hanem — elég furesa — az atya. Pedig Boér Emma érdemelte meg ezt. Az utolsó jelenet, midőn anyjának szemrehányásokat tesz, már kevésbbé sikerült; kevés volt benne az érzelem melegségéből. Fehér-váriné tudott volna valamit csinálni a marquiséból, ha egy kissé több tanulmányt fordítana szerepe nek tanulmányozása és megtanul-lására. A többiekéről jobb ha hallgat a krónika.

— Az első magyar közgazdasági gyűlés 24-dikén nyílt meg. Hunfalvy János, a létesítő bizottság elnöke az ülést igen magvas beszéddel nyitá meg, melynek s az egész gyűlésnek tárgyalagos ismertetését közgazdasági rovatunknak tartjuk fön. A megnyitót után Ürményi József foglalta el a korelnöki széket. A gyűlés menetéről az „E.” így ír: Ürményi József korelnök elfoglalván az elnöki széket, felhívja a közgyűlést, választana magának rendes elnököt, alelnököt és jegyzőket. — Horn előbb az alapszabályokat akarja megvitatva s megállapítva látni, miután — úgy mond — csak azután lehet a tisztviselők megválasztásához fogni. (Elfogadjuk! Zaj.) — Dobránszky (a kolozsvári jogakadémia tanára) kikel a Pesti Napló mai vezércikkje ellen, mivel az kicsinylőleg és gunyorosan említi meg a közgazdasági gyűlést. (Derültég.) — Horn indítványa szerint az alapszabályok megvitatása kerül előbb szőnyegre, mi megtörténvén, az elnök s alelnökök választása vétetik foganatba titkos szavazás útján. Ez is megtörténvén, korelnök a következő eredményt hirdeti ki: 83 beadott szavazat közül nyert Hunfalvy az elnökségre 76-ot, az alelnökségre pedig Kautz Gyula 75-öt, és Kodolányi Antal 65-öt. (Hosszsan tartó éljenzés.) — Végre még jegyző-knek Mudrony Pál, Máday, Schiffner és Wagner választattak. — Miután elhatározottat, hogy délután az I. szakosztály a Kisfaludy-teremben tárgyalásait megkezdí, — a gyűlés el-oszlott. Délután és 25-én egész nap a szak-osztályok tanácskoztak.

— Tolnai Gábor m. kir. honvéd alezredes az ákosfalvi romai kath. lelkész jövedelmének növelésére 100 frtos urbéri kötvényt ajánlott fel.

Távíratl tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Márt. 27-én 5°/. Metalliques 100 fr 65.— Kamat.—. 5°/. Nemzeti kölcsön 100 frt. 70.70. 1860. Kölcsön 103.—. Bankrészevény 838.— Hitelintézeti részvények 347.50. London 10 ft. st. 110.80. Ezüst 108.75 Cs. kir. arany 5.32. Napoleonondor 8.33¹⁰/₁₀. Urbéri kötvények: Magyarországi 81.25. Temesi 78.50. Erdélyi 78.—. Horváthországi —.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Nyitlter*)

Biasini gyorskocsi menetrendje

1872. január 1-től:

Kolozsvárról Szamosujvár Deésre, mindennap reggeli 8 órakor. Deésről Szamosujvár Kolozsvárra, minden nap délutáni 1 órakor. 1 személy ára 30 font szabad podgyással Szamosujvárig 2 frt. 40 kr. Deésig 3 ft. 20 kr — Kolozsvárról Torda és Felvinczre naponta kétszer reggeli 7 óra és délután 4 órakor egy személy ára Tordáig 2 frt. Felvintzig első és közölle Coupe 4 frt. hátulso coupe 3 frt. 60 kr. 30 font szabad podgyással. Felvinczről Torda és Kolozsvárra minden nap kétszer reggeli 5 óra és délutáni 6 órakor; a Kolozsvár és Felvincz közötti naponta gyors kocsi me-netek mindég a vonatok indulására érkeznek oda, és megérkezésük után jönnek Kolozsvárra.

*) E rovatallat közölteként csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a Szerk.

HIVATALOS.

Szám 821. 1872.

(122)

(1—3)

Hirdetmény.

Dobokamegye alispánja részéről közhirrre tétetik, miszerint a marokházi korszakos hasznélvezete folyó év április 15-én a helyszínen Marokháza közárverés útján a legtöbbet ígérőnek folyó év május 1-sőjétől három egymásután következő évekre ki fog adni.

Szamosujvárt, 1872, mártius 20.

Dobokamegye alispánja helyett:
MUNTEANU.

NEM HIVATALOS.

(123)

(1—3)

Koiozsvártt, a Kányamálban,
egy terjedelmes gyümölcsös-kert és szőlő, 6—7 hold nagyságú, nyárlakkal, berendezett méhésztel eladó. Értekezhetni Demjén László könyvkereskedésében Kolozsvártt.

(124)

(1—2)

Mag-törökbuza

a marosvásárhelyi országos gazdasági társaságon éremmel kitüntetett „nápolyi” nevezetű törökbuza, mely igen korán érő, legsúlyosabb, Körtefáján nagyobb mennyiségben van eladó mag-törökbuza.

Kis vékanak ára **3 frt.** Utolsó posta Sz.-Régen.

KORONDI JÁNOS,
gazdatiszt.

(125)

(1—3)

Husvétí ünnepekre**Karváz Gyulánál kaphatók:**

Király-liszt, debreczeni, mázsája	14 frt.	Dió . . . kupája	16 krajczár.
Henger-liszt	16 frt.	Lencse stiriai	24 „
Friss vaj font	90 krajczár.	Fuszujka	20 „
Méz kupája	80 „	Borsó	20 „
Szilva íz font	20 „	Cseresznye aszalt, kupa	48 „
Szilva boszniai kupa	32 „	Megy aszalt, kupa	48 „
„ erdélyi	24 „	Tojás festék, egy üveg	10 „

(120)

(2—3)

CZETZ JÁNOS és TÁRSA

Kolozsvártt.

Tisztelettel tudatja, hogy az **ünnepekre,**
ugy az idei tavaszi és nyári idényre
megérkeztek dús választékban

selyem-, bársony- és Ripsz sétatfelöltők, tavaszi és nyári napernyők,
selyem és szőr köntös kelmék, finom topánok és kesztyűk.

Kiházasitáshoz szükséges vásznak, paplanyok, madráczok,
és nagy raktár mindennemű
butorokból.

Kárpitos és asztalos segédeinkkel minden pipere munkákat
izlés után megkésztettünk.

Weller és Vilzon, ugy Th. Zinger valódi varrógépek is
megrendelhetők 80 frttól feljebb.

Moll Seidlitz-porai.

E porok, rendkívül s a legkülönfélébb esetekben bebizonyult hatásuk következtében, minden eddig ismert házi gyógyszer között elvitatlanul első helyet foglalnak el: s az ezer meg ezer közönségen levő háziapokról a nagy csodálat minden részéről részletezett kimutatást nyújt, hogy a porok rögzített szorításban, emésztéshány és zabálás (Sodabrennen) továbbá görcsben, vesebajokban, inbajokban, szívbetegségekben, izületi fejtájtásban, vértelenségekben, csúszos tagfájdalmakban, végre aszkériára, hypochondriára való hajlamban, tartós hányásingerben sat. a legjobb sikerrel használtattak s a legártalmasabb győgyeredményt mutattak fel.

Egy eredeti doboz ára használati utasítással együtt 1 frt o. é.

Francziapálinka és só.

Legbiztosabb orvosos és szenvedő emberiség segélyére minden belső és külső gyuladásoknál, a legtöbb betegségek, mindenféle sebészek, fej-, fül- és fogfájás, égési bajok, nyiltsebek, rák, brand, szengyuladás, benuások és mindenféle sérülések sat. ellen.

Palaczkokban használati utasítással együtt 80 kr o. é.

Dorsch-gadóc- (csuka-) máj-olaj.

A legtisztább s leghathatósabb gyógyolaj Bergenből Norvegiában, s nem kell összetévesztetni a mesterségesen tisztított máj-olajjal.

A valódi Dorsch-gadóc-máj-olaj legjobb sikerrel alkalmaztatik mell- és tüdőbajokban, görvlyben és rachitisben. Meggyógyítja a legidősebb csúsz- és köcsvénybajokat valamint rögzített bőrkülfületeket.

1 palaczk ára használati utasítással együtt 1 frt o. é.

Valódi minőségben kapható csupán

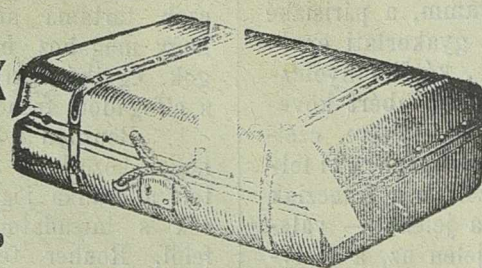
Kolozsvárt: BINDER K. (ezelőtt Ritter) gyógyszerárban, belmonostortutza a Redoute során; továbbá Wolf J., dr. Hintz G. és Engel J. gyógyszerárban valamint Karváz József kereskedésben.
Décsen: Kremer Samuán.

Déván: Lengyel Gergelynél.
Besztercén: Scholtész Arnoldnál.
Brassóban: Jekelius F. és Eremiás Doménél.
Maros-Vásárhelyt: Jeney Károly és Bucher Miksánál.
Nagy-Károlyban: Schöberlnél.
Nagy-Szebenben: Müller gyógyszerész.

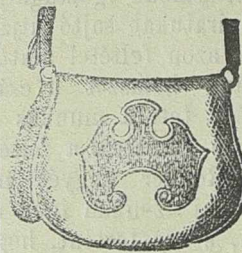
nél és Sill Mihálynál.
Nagy-Váradon: Jánky Antal és Kiss Samuán.
Segeresvárt: Teutsch J. B.-nél.
Szászsebesen: Binder F. gyógyszer.
Szerdahelyt: Schimert F. gyógyszer.
Zilahon: Harmath S. F.-nél.
(94) (4—52)

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.

(81)
Utiböröndök
NAGY
raktára.

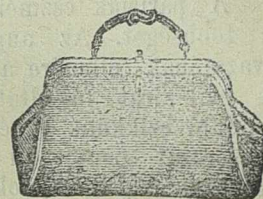
(10—*)
Utiböröndök
NAGY
raktára.

Mindenféle nagyságú, s a legjobb anyagokból készült

útiböröndök

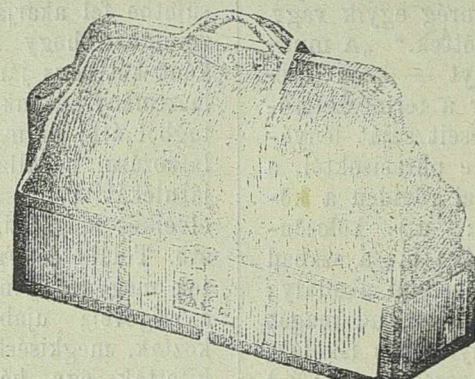
valamint mindenféle utazási kellékek nagy választéka áll a t. utazó közönségnek, legjutányosabb árakban rendelkezésére

a Nagy árutárlatban

Csapó Sándornál Kolozsvártt.

Utiböröndök
nagy
raktára.

Utiböröndök
nagy
raktára.

Utiböröndök
nagy
raktára.

(83)

(3—6)

Hirdetmény jelzálog-kölcsönök iránt.

Alólírt bitelintézet igazgatósága tisztelettel jelenti, hogy a m. általános földhitelrészvény társulattal létesült összeköttetésénél fogva

fekvő birtokra is eszközöl kölcsönöket.

Ily kölcsönök 1000 frttól kezdve bármily magossáig terjedhetnek és 24 $\frac{1}{2}$ vagy 34 év alatt fél éves részletekben fizetendők vissza. A 24 $\frac{1}{2}$ éves kölcsönök 8%, a 34 évesek 6 $\frac{3}{4}$ % kamatfizetéssel teljesen törlesztetnek, azonban a határidő lejártá előtt is visszafizethetők.

A kölcsönök csak telekkönyvezett birtokra és a becsérték fele részéig adatnak.

Kolozsvár területén fekvő épületekre hasonlóan eszközölünk kölcsönöket.

Tisztelettel kéri fel tehát alólírt igazgatóság mindazon föld és házbirtokosokat, a kik ily jelzálog kölcsönt óhajtanak felvenni, hogy ez iránt hozzá fordulni szíveskedjenek, biztosítván őket gyors eljárásról és a lehető legkedvezőbb feltételekről.

Kolozsvártt, február 21-kén, 1872.

A Hitelbank és Zálogkölcsön-társulat Igazgatósága.

(116)

(3—3)

Kaphatók Stein János

papir-, író-, rajz- és festészeti szerek
kereskedésében

Kolozsvártt, főtér 2-dik szám.

Amerikai pecsét-tisztító. Kittenő jószágú szer, melylyel néhány perc alatt mindennemű zsír-, olaj-, szurok-, fagygyu-, vaj-, viasz-, kocsikenőcs-, olajos festék-, hajkenő- és izzadság által bármily kelmében, a ruhában, selyem-szalagban, bársonyban, keztyűkben, butorokban, szobakárpitokban, aczélmetszetekben okozott pecsétet ki lehet tisztítani. Ára egy üvegnek csak 35 kr.

Uj-ragasz a legbiztosabb minden tajk-, porcelán-, kő-, üveg- és más eltört tárgyak összeragasztására, nélkülözhetlen cikk egy háztartásnál.

Egy üvegse ára csak 20 kr.

Légnymatu tinta-tartók, melyekben a tinta soha ki nem szárad, meg nem sűrűdik és üledéket nem képez 50, 70, 90 kr.

Fényképalbumok, tollkések, pénzváltó, szivar- és dohánytárczák, vonalzott és bekötött kereskedelmi s üzleti könyvek legnagyobb raktára.

Olaj-festményü képek aranyozott keretekkel havonkénti 2 frt részlet fizetésekre.

Levélpapírok monogrammal:

100 finom levélpapír monogramm	1 frt — kr.
100 finomabb „	20 „
100 legfinomabb „	50 „
100 finom vastag levélboríték monog.	20 „
100 legfinom. „	20 „

Látogató-jegyek, a la Minute és könyvonatu.

